

- 1) “18. yüzyıl, Avrupa’da bütün gözlerin doğanın ve insanın taşıdığı sırlara çevrildiği bir merak çağıdır. Hemen her sınıftan insan, ortaya konan bilimsel sonuçları büyük bir hayranlıkla takip ediyordu. Halka açık dersler ve sergiler bilim zevkini toplumsal tabana yayıyordu. Eleştirel düşünce ve akıl, bilimsel sorunlar yanında siyasal ve sosyal tüm kurumlara uygulanmaya ve kilisenin otoritesini sarsmaya başladı. Aydınlanmacı düşünürlerin çabaları halkın bilinçlenmesini, mutluluk ve özgürlük isteklerini artırdı. Yaşanan süreç Avrupa’da ihtilallerin çıkmasına, toplumsal ve siyasal yapıda demokratik gelişmelere zemin hazırladı.”

Yukarıdaki açıklama doğrultusunda 18. Yüzyılda Fransız İhtilâli öncesinde, Avrupa ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) Filozof ve aydınların düşünceleri Fransız İhtilali’ne zemin hazırlamıştır.
B) Bu dönemde halkın bilim ve bilimsel çalışmalarına ilgisi artmıştır.
C) Avrupa’da halk bilinçlenmeye olumlu tepki göstermemiştir.
D) Akıl ve bilimselliğe verilen önem kilisenin otoritesini sarsmıştır.
- 2) Osmanlı Devleti’nde, 19. Yüzyıldan itibaren birtakım demokratikleşme hareketleri görülmektedir;
- ✓ Dağılma hâlindeki toplulukları birtakım yeniliklerle bir arada tutmak için “**Tanzimat Fermanı**” ilan edildi (3 Kasım 1839).
 - ✓ Tanzimat Fermanı ile tanınan hakları yetersiz gören Avrupa devletlerinin baskısı ile 1856’da “**Islahat Fermanı**” ilan edildi.
 - ✓ 1876’da ilan edilen anayasa (Kanun-u Esasi) ile Türk tarihinde ilk defa anayasal düzene geçilmiş oldu. Bu yeni dönem, Osmanlı tarihinde “**Meşrutiyet Dönemi**” olarak adlandırılır.

Osmanlı Devleti’nde 19 ve 20. yüzyıllarda görülen bu demokratikleşme hareketleri hangi olayın sonucudur? Söyleyiniz.

- A) Sanayi İnkılâbı
B) Fransız İhtilâli
C) Sömürgecilik
D) Aydınlanma Çağı
- 3) “Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayanları hangi din ve soydan olursa olsun kaynaştırarak bir “Osmanlı Milleti” oluşturmayı amaçlamıştır. Milliyetçiliğe dayalı hareketleri durdurup devletin bütünlüğünü sağlamayı düşünmüştür. Bu akıma göre Türk, Ermeni, Yahudi, Arnavut, Arap, Bulgar her topluluk Osmanlı Devleti’nin bir parçası olarak devletin yücemesi için çalışacaktır. Osmanlı milletinin her parçası aynı hak ve

sorumluluklara sahip, ayrıcalığı olmayan Osmanlı vatandaşı olacaktır. Bu düşünceyi hayata geçirmek için de meşruti yönetim zorunlu görülmüştür.”

Yukarıdaki bilgi Osmanlı Devleti’ni dağılmaktan kurtarmayı amaçlayan hangi fikir akımına aittir?

- A) Türkçülük
B) İslamcılık
C) Osmanlıcılık
D) Batıcılık

- 4) “Milliyetçilik düşüncesi ile İngiltere, Fransa ve Rusya gibi bazı Avrupalı devletlerin kışkırtması Balkan topluluklarının 19. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı Devleti’ne karşı isyan etmesine neden oldu. Bu gelişmeler sonucunda 1829 Edirne Antlaşması’yla Yunanistan 1878 Berlin Antlaşması’yla Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olarak Osmanlı Devleti’nden ayrıldı. Osmanlı Devleti’nin Makedonya toprakları da bu isyanların en yoğun yaşandığı yerlerden biriydi. Selanik ve Manastır’ı da içine alan Makedonya’da Osmanlı Devleti asayışı sağlayamıyordu. Müslüman, Musevi, Rum, Ermeni, Bulgar ve Ulahlar gibi çeşitli milletlerin, kültürlerin ve dinlerin iç içe yaşadığı bu bölgede azınlıkların kurduğu çeteler halkın can güvenliğini tehdit ediyordu.”

Yukarıdaki açıklama doğrultusunda Mustafa Kemal’in doğduğu, büyüdüğü topraklar ve M. Kemal ile ilgili hangisi çıkartılamaz?

- A) Milliyetçilik düşüncesi Osmanlı Devleti’ni olumsuz etkilemiştir.
B) Milliyetçilik düşüncesi sonucu Osmanlı topraklarında azınlık isyanları başlamıştır.
C) Osmanlı Devleti çıkan olaylara karşı asayışı sağlamayı başarmıştır.
D) Avrupalı bazı devletler Osmanlı Devleti sınırları içindeki azınlıkları kışkırtmışlardır.
- 5) “Mustafa Kemal’in ailesi onun eğitimine büyük önem vermişti. Okul çağına geldiğinde eğitime hangi okulda başlayacağı anne ve babası arasında küçük bir tartışmaya yol açtı. Annesi eğitimine geleneksel eğitim veren mahalle mektebinde, babası ise yeni açılan ve eğitimde yeni yöntemler kullanan bir okulda başlamasını istiyordu. Sonuçta ikisinin de istediği oldu. Önce annesinin isteğiyle Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebine başladı, kısa süre sonra ise Şemsi Efendi Okuluna geçerek babasının isteği doğrultusunda yeni yöntemlerle eğitim gördü.”
- Yukarıda verilen açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**
- A) M. Kemal’i eğitimiyle ilgili ailesi görüş ayrılığı yaşamıştır.
B) Osmanlı Devleti’nde eğitimde birlik olduğu görülmektedir.
C) Osmanlı Devleti’nde geleneksel okulların yanında modern okullarında bulunduğu.
D) M. Kemal’in anne ve babasının onun eğitimiyle ilgilendikleri

- 6) “Burada Osmanlı Devleti’nin farklı şehirlerinden ve toplumsal kesimlerinden gelen öğrencilerle tanıştı. Bazı arkadaşlarından ve öğretmenlerinden çok etkilendi. Onlar sayesinde yeni düşüncüler ve fikirleri tanıma fırsatı buldu. İleride önemli bir hatip ve şair olacak arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabet sanatına ilgi duydu, Namık Kemal ve Tevfik Fikret’in eserlerini okudu. Özellikle Namık Kemal’in eserlerindeki vatan sevgisi ve hürriyet düşüncesinden çok etkilendi. Yine ömür boyu arkadaşlık yapacağı iyi derecede Fransızca bilen Ali Fethi aracılığıyla Fransız aydınları .. Rousseau (Russo), Voltaire (Volter) ve Montesquieu’nun (Montesku) eserlerini okumaya başladı. Böylece milliyetçilik, eşitlik, özgürlük ve ulusal egemenlik kavramlarıyla tanıştı.”

Yukarıdaki açıklamada M. Kemal’in eğitim gördüğü ve fikir hayatının şekillendiği hangi şehirden söz edilmektedir?

- A) Selanik B) Manastır
C) Sofya D) İstanbul

- 7) Selanik’e gelen Mustafa Kemal, burada **Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin** bir şubesini kurdu. Cemiyet toplantısında arkadaşlarına şu sözlerle seslenmiştir:

“Arkadaşlar Bu gece burada sizleri toplamaktaki amacım şudur (...) Bu talihsiz memlekete karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak biricik hedefimizdir. Bugün Makedonya’yı ve bütün Rumeli kıtasını vatandan ayırmak istiyorlar. (...) Millet, zulüm ve baskıcı yönetim altında mahvoluyor. Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır. Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir. Tarih, bugün biz evlatlarına büyük görevler yüklüyor... Köhneleşmiş ve çürük idareyi yıkarak milleti hâkim kılmak kısacası, vatani kurtarmak için sizi göreve davet ediyorum..”

M. Kemal’in yukarıdaki açıklamalarına dayanarak onun hakkında aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşabiliriz?

- A) M. Kemal’in askerlik mesleğini bırakarak siyasi parti kurduğunu.
B) M. Kemal Paşa’nın o dönemde Selanik’te görev yaptığını.
C) M. Kemal’in vatanseverlik duygusuyla hareket edip ülkenin kurtarılması için arkadaşlarına liderlik yaptığı
D) M. Kemal’in Vatan ve Hürriyet Cemiyeti’ni Selanik’te kurduğunu

- 8) “Mustafa Kemal’in askerlikle ilgili yeteneklerini gösterdiği olaylardan biri de 1910’da katıldığı askerî manevralardır. İngiliz ve Fransız birliklerinin düzenlediği bu manevralara Osmanlı ordusunu temsilen katılmış, bilgisiyle yabancı subayların dikkatini çekmişti.”

Yukarıdaki açıklamada M. Kemal’in katıldığı manevra hangisidir?

- A) 31 Mart Vakası B) Picardie (Pikardie)
C) Trablusgarp Savaşı D) Balkan Savaşları

- 9) “1870’te siyasi birliğini tamamlayan İtalya, sömürge arayışı doğrultusunda 1911’de Osmanlı Devleti’nin Kuzey Afrika’daki son toprak parçası olan Trablusgarp’ı işgal girişiminde bulundu. Mustafa Kemal gibi bazı subaylar, Osmanlı Genelkurmayından izin alarak halkı örgütleyip İtalyanlarla savaşmak için gizlice Trablusgarp’a gittiler. Mustafa Kemal, Harp Akademisinde öğrendiği bilgileri uygulayarak ilk askeri başarılarını Derne ve Tobruk’ta İtalyanlara karşı kazandı. Teşkilatlandırıcı-örgütleyici kişilik özelliğinin ön plana çıktığı bu ilk savaş deneyimi onun halk tarafından tanınmasına da katkı sağlamış oldu.”

Yukarıdaki açıklamaya dayanarak M. Kemal’le ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) M. Kemal ve bazı subayların gizlice Trablusgarp’a gidip halkı örgütledikleri
B) M. Kemal ve arkadaşlarının Trablusgarp’ta halkı teşkilatlandırıp örgütlediği.
C) İtalya’nın Trablusgarp’ı sömürgeleştirdiği.
D) Trablusgarp Savaşı M. Kemal’in ilk savaş deneyimidir.

- 10) “Selanik Askerî Rüştiyesinde matematik öğretmeni bir gün “Aranızda kimler kendine güveniyorsa ayağa kalksın. Onları müzakereci yapacağım.” demişti. Ayağa öyle öğrenciler kalktı ki bunları gören Mustafa, kendini ortaya atmaya cesaret edemedi. Fakat içlerinden birinin emri altına girecekti. Bu da ağrına gitti. Birden kalktı. “Ben daha iyi yaparım.” dedi ve yaptı. O günden sonra sınıfın müzakerecisi o idi.”

(Atay 2012a: 10)

Yukarıdaki açıklama Mustafa Kemal’in hangi kişilik özelliğini gösterir?

- A) İdealistlik B) Çok Yönlülük
C) Teşkilatçılık D) Liderlik